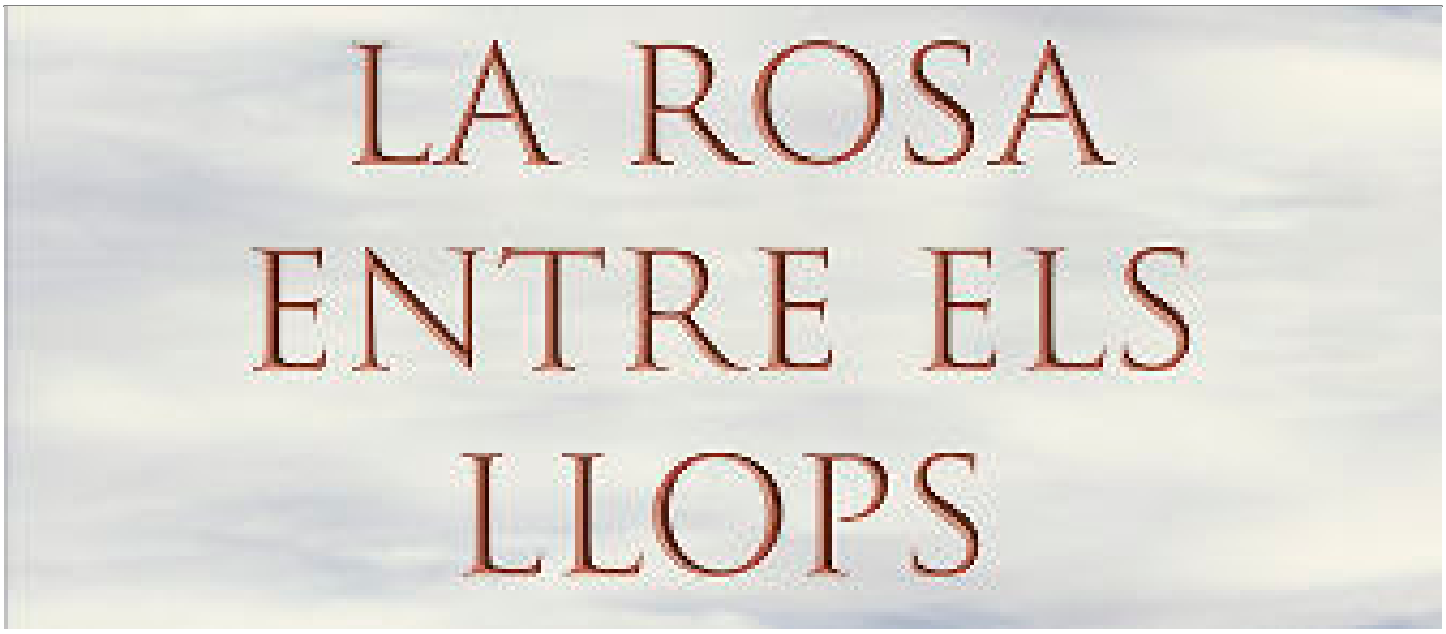

Joaquim Molina: 'Hi ha un paral·lelisme entre l'època de Pere el Gran i l'actualitat'

Autor: Núria Ventura
Data de publicació: 25-12-2014

Entrevista a l'autor de 'La rosa entre els llops', una novel·la històrica i d'aventures ambientada en l'època de Pere el Gran

'La rosa entre els llops' (Columna, 2014) és la seva primera obra, però ja ha guanyat l'únic premi de novel·la històrica en català, el premi Nèstor Luján. Joaquim Molina endinsa el lector en l'època del regnat de Pere el Gran, un personatge determinant en l'expansió de la Corona d'Aragó per la Mediterrània. La novel·la entra en aquell món a través d'un pastor de Vall-de-roures (el Matarranya), el protagonista d'una trama de misteri, conspiracions i alguns assassinats. En aquesta entrevista, Molina explica el perquè de l'ambició i valentia de Pere el Gran, un rei amb un caràcter que el va dur a desafiar l''status quo' i a enfrontar-se als dos homes més poderosos del moment, el rei de França i el papa. Aquest desafiament al poder establert no creu que s'allunyi tant del moment polític actual: 'Quan et mous i prens posició, fas moure rius de tinta a favor teu i també en contra.'

—És la primera novel·la que escriviu i ja heu guanyat l'únic premi de novel·la històrica en català. Feia temps que la coíeu, la història?

—És un projecte que tenia de fa temps, que ha tingut una gestació d'uns dos anys. Jo no tenia cap més aspiració que no fos passar-m'ho bé escrivint, però la família em va dir que estava bé i aleshores em vaig arriscar a presentar-la. I va agradar. En aquest món tan difícil, sembla de loteria.

—No trobem gaires novel·les històriques sobre Pere el Gran. Què us n'atreu, de l'època i del personatge?

—Per mi és una època força atractiva perquè en general molts historiadors se centren en la figura del pare de Pere el Gran, Jaume I, que és molt mediàtic. Va conquerir València, Mallorca… és el forjador de la projecció a la Mediterrània.

Però Pere el Gran també és un personatge molt atractiu. És molt valent, per la seva època, és un rei que va desafiar l''status quo' internacional del moment. Es va ficar en una qüestió molt complicada, que era Sicília.

—Què hi passava, a Sicília?

—A Sicília hi havia interessos del papa de Roma, que tenia molt poder espiritual, i de la casa d'Anjou, la flor de lis francesa. Pere el Gran desafia aquests dos grans poders i ningú no l'hi ajuda. Té simpaties, però ningú no es mulla.

—Quines simpaties té?

—El rei d'Anglaterra més o menys li feia costat, però, en el fons, Pere està sol. Hi ha una croada francesa per a envair Catalunya, hi ha una guerra internacional, el papa l'excomunica, que vol dir que deslliura els súbdits de l'obediència feudal. Volia dir que si Pere morís, aniria al purgatori o a l'infern. Això a nosaltres, que som una societat laica, ens sembla una cosa supèrflua, però en aquella època era molt fort.

—I Castella no li va contra, també?

—Castella travessa una crisi interna, gairebé de guerra civil.

—Pere el Gran, malgrat que estava sol, se'n va sortir.

—Sí. Va ser un rei que va morir molt aviat, de cop, el 1285, tres anys després dels esdeveniments de la novel·la, però va deixar una forta empremta. Tanta, que la seva política i la seva manera de fer va desfermar rius de tinta a favor i en contra. Això passa, a la història, quan et mous i prens posició.

—Què en deien?

—Un poeta com Dante el va elogiar molt. Dante Alighieri formava part del partit gibelí, és a dir, del partit antipapal. En definitiva, Pere va ser un personatge molt mediàtic a l'època.

—Com és que Pere el Gran tenia aquesta ambició tan forta?

—Com a home de la seva època, tenia un esperit cavalleresc. No podem passar per alt que vivia en aquest món d'homes i de força. Es va convertir en el representant de la seva dona, que era Constança de Sicília. Ell entra en aquest embolic per ella.

—Què va passar?

—El Pare de Constança, Manfred, l'últim rei de la casa de Hohenstaufen, la dinastia normanda, va morir en una batalla contra Carles d'Anjou. Pere, d'alguna manera, es va fer càrrec de l'honor de la dinastia normanda de la seva dona.

—Però els francesos ja eren rivals de Pere el Gran.

—Hi havia una tradició antifrancesa, a la família comtal catalana. A la novel·la no ho menciono, però des de la batalla de Moret, la dinastia de Barcelona té una forta animadversió contra la casa de França, que sempre havien estat rivals i ho seran durant tota l'edat mitjana.

—Què seria de Catalunya sense la intervenció de Pere el Gran en la història?

—Crec que Pere el Gran va projectar les quatre barres a la Mediterrània. És el pare de l'expansió mediterrània. Després de Sicília va venir Grècia i els almogàvers. I també ve Ramon Muntaner i la 'Crònica'. Aragó va ser, durant l'època de Pere el Gran, allò que avui en diríem una potència emergent. Ell n'és el protagonista.

—Què en queda, d'allò que va fer?

—D'allò que va fer en queda la història romàntica. Però aquesta època de la història, mitificada, va servir com a eina de recuperació nacional durant el segle XIX, com a manera de recuperar unes arrels i una història peculiar distinta i pròpia.

—Dèieu que Pere el Gran havia trencat amb l''status quo'. Se'n podria fer algun paral·lelisme amb el moment polític

actual a Catalunya?

—És difícil. Però quan desafies l''status quo', et poses en posició d'aïllar-te. En aquest sentit, la situació actual podria ser similar, salvant les distàncies. Ara el desafiament és polític, és institucional, diferent del del segle XIII, que era una guerra oberta. Però sí que és cert que en qualsevol època de la història si et mous, alteres les situacions de fet.

—Com va anar el procés creatiu de la novel·la? Primer vàreu elaborar la història concreta del pastor i després hi vau posar el context, o a l'inrevés, primer us interesseu per aquesta part de la història?

—Em fixo primer en l'època, perquè hi ha un episodi que és molt novel·lesc. És un possible duel entre Carles d'Anjou i Pere el Gran, que té lloc en un moment determinat de la novel·la, i que va existir. Aquest fet em seduïa molt. Naturalment, amb això no n'hi ha prou per a una novel·la, però aquí hi ha l'os de la història. La segona part va ser construir una trama novel·lesca, o un 'thriller', perquè m'aventuraria a dir que és una novel·la de misteri: hi ha un assassinat, hi ha una conspiració, etc.

—La novel·la ens pot ajudar a entendre la història d'aquell moment?

—Humilment, crec que sí. Més que res, la novel·la pot obrir portes. És un món molt suggeridor, màgic, una època en què la part espiritual convivia amb la realitat. Jo crec que tot això convida a submergir-se en l'època i a conèixer la dinastia catalano-aragonesa. I, com que sóc professor, suposo que tinc una deformació professional de voler explicar coses i que s'entenguin.

—El vocabulari del llibre realment t'endinsa en l'època. Com l'heu feta, la recerca?

—Hi ha molt bons llibres. Martí de Riquer era filòleg, però li interessava molt el vocabulari militar medieval català. Té un llibre excepcional on descriu com era l'armadura, a través de textos de Joanot Martorell i Bernat Desclot. Aquesta ha estat una font fantàstica. I després hi ha llibres de vocabulari de moda medieval. És tot un desafiament ser curós amb el vocabulari sense fer el text fosc.

—Des de fa uns quants anys hi ha un 'boom' de novel·la històrica. Creieu que les fetes a Catalunya tenen un bon nivell?

—Sí, hi ha bona novel·la històrica i, a més, hi ha una tradició lectora i un públic molt fidel. Potser perquè el tarannà de Catalunya també ha estat molt lligat a la recuperació de les arrels pròpies. No sé si és conscient, però consumim història, sobretot relacionada amb temes de Catalunya. Això passa des del segle XIX. Va començar a la burgesia i després es va anar difonent a les classes mitjanes. I no únicament es consumeix novel·la històrica sobre autors catalans, també de fora.

—Quins són els vostres referents?

—Per les trames complexes de les seves novel·les, m'agrada molt Ken Follet. La gent li critica que escriu d'una manera poc curosa, però té unes trames molt ben muntades. També m'agrada Noah Gordon. Després, també me n'agraden de més clàssics, com ara Marguerite Yourcenar, que va escriure 'Memòries d'Adrià'. I, a Catalunya, Nèstor Luján mateix era molt bon novel·lista històric.

—El premi us ha estimulat a continuar escrivint?

—Sí. Aquesta novel·la m'ha donat molta embranzida quant a documentació. Al final del llibre es tanquen fils, però queda una porta oberta. Hi haurà un 'spin-off'. Agafo dos personatges i els converteixo en protagonistes d'una possible propera novel·la. Ja hi vaig treballant.

Article de la Núria Ventura publicat a vilaweb el 4 de novembre del 2014.